

Marko Vukobrat Jarić

Marko Vukobrat Jarić, a notable condensed matter theorist, died in College Station, Texas, on 25 October 1997 after a year-long struggle with a brain tumor. A professor of physics at Texas A&M University, Marko will be remembered both for his outstanding work on quasicrystals and his personal dynamism.

Marko was born on 17 March 1952 in Belgrade, Yugoslavia. During his senior year of high school, when he also became an expert pilot, he won the Yugoslav national championships in both mathematics and judo. His all-round excellence was later evident in the self-confidence and intellectual readiness he displayed as a scientist.

On graduation as the top student at Belgrade University, Marko took a Fulbright fellowship at the City College of New York, earning his PhD in physics there in 1978 under Joseph Birman. He next held a Miller fellowship at the University of California, Berkeley, a Humboldt fellowship at the Free University of Berlin, a research fellowship at the Weizmann Institute of Science in Israel, faculty positions at Montana State University in Bozeman and North Dakota State University and a visiting fellowship at Harvard University. He joined the faculty at Texas A&M in 1986.

Marko's ability to make friends and to engage in scientific collaborations made him a popular visitor in numerous institutions both here and abroad.

He wrote more than 100 papers and edited 4 books ranging over condensed matter physics, mathematical physics, biophysics and nonlinear optics.

Marko was a pioneer and a leading expert in the field of quasicrystals. He edited the three-volume series *Aperiodicity and Order* (Academic Press.

1988–89), a basic reference on quasicrystals. Many fundamental results about quasicrystals are due to Marko and his collaborators—among them, the relationship between diffraction and elasticity, the limitations of local two-dimensional tiling rules for producing long-range order, and widely employed practical methods for determining atomic structure.

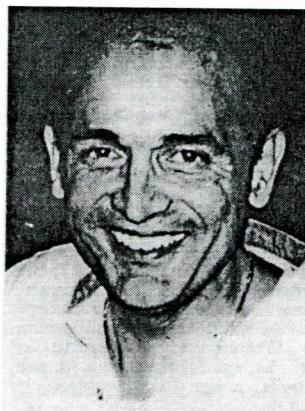
Marko had broad tastes in theoretical physics. In addition to his work on quasicrystals, he was known for his application of group theory to structural phase transitions and magnetic superconductors, and for work on polymerization.

Marko's personality, combative and headstrong, had a profound impact on the people around him. He was a phenomenon, bursting with life. He had strong convictions and high standards and was strict in applying them to himself, his friends and the world around him. After civil war broke out in Yugoslavia in 1991, Marko was deeply troubled by inaccurate stories about his native country. To correct them, he would raise his voice in whatever forum was available.

Marko had many talents. He could be found painting large canvases, playing an all-out style of soccer or running a marathon. He was an excellent dancer and raconteur. He invented freely in the kitchen: "Marko Pollo" was his chicken-coated-with-parsley dish. Whatever he did, he did with gusto.

Marko fought his illness with the intensity he brought to physics and to life, and he kept active as long as he could, delivering lectures on biophysics until shortly before his death.

Marko's friends and colleagues will remember his exceptional energy, his laugh, his clarity of thought. His departure at the height of his intellectual powers, and just when he was reentering the field of biophysics, deprives the world of an energetic and imaginative talent who had given much and had much more to give. He will be deeply missed.

MARKO VUKOBART JARIĆ

GLENN AGNOLET

WAYNE SASLOW

Texas A&M University
College Station, Texas

MILIVOJ BELIC

Belgrade University
Belgrade, Yugoslavia

JOSEPH BIRMAN

City University
New York, New York

SIMON MOSS

University of Houston

Houston, Texas

Одлазак физичара

Када је непосредно пред смрт један од водећих светских физичара проф. др Марко В. Јарић предложен за пријем у САНУ, из Академије је стигао одговор да је још млад!

За много људе, поготово код Срба, тек када напусте овај свет, сазна се колико су били велики. То је, нажалост, случај и са проф. др Марком В. Јарићем, највећим српским физичаром и јединим од највећих у свету.

Име професора Јарића није било дољно поснато широј јавности у његовој матичној земљи, али је зато у светским круговима науке било изузетно звучно и врло почитовано. Потврдило је то и мноштво телеграма који су стigli са свих најпознатијих универзитета у свету, поводом његове преране смрти (са 45 година живота), 25. октобра ове године у Америци:

Телеграме, да изразе жаљење, послали су многи чувени светски научници, а међу њима и Џозеф Бирман и Мирјам Сарачик, чувени професори Градског колеџа Њујорка (универзитета који је до сада дао седам нобеловаца), Дејвид Мермин, чувени професор физике са чувеног америчког универзитета Корнел, Луј Мишел, чувени француски математичар, Карин Тотланд са Кирнјевог института у Паризу, Јаков Кантор са светски познатог Вајцмановог института у Израелу, Марко Ронкети са универзитета Тренто у Италији, Мајка Вортис са универзитета „Сајмон Фрејзер“ у Ванкуверу, затим наши познати научници у свету Наташа и Иван Божковић из Америке, Зорица Паподолус и Марко Кулић из Немачке и многи други.

Најбољи међу најбољима

Марко Јарић (рођен 17. марта 1952. у Београду) школовао се у Југославији и научно усавршио у Америци. Редовно - најбољи у својој генерацији! Како је школовање оцимацало, тако су његове високошколске способности све више долазиле до изражавања. Када је 1970. године завршио Војну гимназију у Мостару, на насловној страни тада утицајног војног листа „Фронт“ појавила се његова слика, као доказ да је најбољи питомац и да му следи блистава каријера. Потом се уписао на Одсек за физику Природно-математичког факултета у Београду. После четири године, резултат опет исти - најбољи не само међу физичарима, него и најбољи студент Београдског универзитета. А баш та генерација физичара била је најбоља која је прошла кроз Београдски универзитет: дала је седам професора универзитета и 15 доктора наука.

Те 1974. године, када су у великој хероји у Београду додељене Октобарске награде и када је читано име

СРБИН СВЕТСКОГ ГЛАСА:
ПРОФ. ДР МАРКО В. ЈАРИЋ

најбољег студента Београдског универзитета, Марко Јарић је већ био у Америци. Не чекајући почасти за до тада показано, отишао је да стиче нова знања, на докторске студије. У Америку - без знања енглеског језика! Чудно, али нити је њему то био неки велики проблем да се веома брзо искаже, нити чувеним професорима да га одмах примете. Већ после првог семестра, професор Бирман га је издвојио и више никоме га није хтео дати. Постдипломске студије (укључујући полагање испита и писање и одбрани дисертације) завршио је у рекордном року од три године и осам месеци, опет као најбољи студент, овог пута у оштро међународној конкуренцији.

Још током докторских студија Марко Јарић радио је на Градском колеџу Њујорка као помоћни предавач и асистент, а онда, од 1978. године, од одбране докторске тезе, ангажован је на Универзитету Калифорније у Берклију, на Слободном универзитету Берлин, на Државном универзитету Монтане и на Државном универзитету Северне Дакоте, да би 1986. године постао ванредни а 1990. и редовни професор на Тексасском А&М универзитету Колеџ стејшину, где је остао до краја напрасно прекинутог живота. У међувремену, као научни сарадник и професор, боравио је и у више других научних институција у свету.

За таквог стручњака као да су се стимали, ко ће му дати стипендију: Фулбрајтов стипендиста био је од 1974. до 1980, стипендиста Градског колеџа Њујорка од 1976. до 1978, Милеров стипендиста на Беркли универзитету од

1978. до 1980. и Хумболтов стипендиста 1981. и 1982. године.

Професор Јарић објавио је четири научне књиге и више од сто стручних радова у водећим међународним часописима. Његово име, колико је регистровано, у научној литератури цитирано је више од 1 300 пута. Учествовао је на више од сто научних конференција, а на 30 држао је уводна предавања, четири међународне конференције он је организовао, а на још толико био је члан организационог комитета.

А како и не би све то кад је важио за изузетног физичара. Међу најзначајније резултате његовог научног рада убрајају се примена теорије просторних група на структурне фазне прелазе, истраживање коегзистенције магнетизма и суперпроводљивости, теорија равнотежне полимеризације и физика квазикристала. Посебно се истичу његови резултати у области квазикристала, где се професор Јарић сматра јединим од пионира и водећих светских експерата.

- Оно што је он урадио, остаће за сва времена - каже његов генерацијски колега и пријатељ др Миливоје Белић, научни саветник Института за физику у Земуну. - Bio је у самом врху светске науке. Са 45 година живота био је на мање од половине свог научног пута, јер је поснато да се научници физиком могу да баве веома дugo. Професор Јарић у физици је био тек двадесетак година, али је за то време достигао два научна века, два живота, толико је енергично живео и радио.

Ускогрупни академици

Бавећи се предано научним радом у Америци, професор Марко Јарић није прекидио везе са отаџбином и својим народом. Често је боравио на Институту за физику у Земуну и на Физичком факултету Београдског универзитета, а 1993. године изабран је и за ванредног професора Универзитета „Никола Тесла“ у Книну, због чега је имао силних непријатела, али није хтео да попусти почиње је његово порекло са Тромеђе у Книнској крајини. Био је веома активан и међу Србима у Америци. Иницијатор је и један од оснивача TASC удружења Срба у Тексасу (Texas American Serbian Coalition). Организовао је протестна окупљања Срба у Америци и често јавно иступао против сатанизације српског народа. Његови блиски пријатељи верују да га је трагедија која је задесила српски народ - дотукла. Његова последња жеља била је да буде сахрањен међу Србима, па је тако и учинио, 4. новембра у Београду.

Непосредно пред смрт група академика и угледних професора физике предложила га је за члана Српске академије наука и уметности, ван редовног радног састава. Предлог је био добро утемељен. Али, из САНУ је стигао одговор да је проф. др Марко В. Јарић још млад и има довољно времена за његов избор.

Нажалост, српски академици били су исувише ускогрупни!

■ ЈОВАН ЈАЊИЋ

ВЕЛИКАН СВЕТСКЕ ФИЗИКЕ

Звезда падалица

Недавно преминулог проф. др Марко Јарића (45 година) сматрају једним од пионира и водећих зналaca у изучавању квазикристала

Професор др Марко В. Јарић, велики српски физичар, преминуо је 25. октобра 1997. године, после дуге и тешке болести. Био је професор Тексашког А и М универзитета и истакнути члан српског расејања. Његов животни пут, иако кратак, био је толико садржајан и подстицајан да завређује пуну пажњу југословенске јавности, а по себио млађих нараштaja.

Рођен је 1952. у Београду, од оца Војина и мајке Милеве (рођ. Вукобрат), са Тромеђе у Кинеској крајини. Крајишко порекло имало је предсудан утицај на изражено осећање части и поштења, и урођену бунтовну природу која није трпела неправду. Због тога је имао много невоља и у животу и у научној каријери, али и од својих начеља никада није одступао.

На Природно-математички факултет, одсек за физику, уписао се 1970. и завршио га у року, као најбољи студент у изузетном поклоњењу. За успехе на студијама награђен је Октобарском наградом града Београда.

У јесен 1974. отишао је у САД на докторске студије, које завршава у пролеће 1978. и опет је без премца у оштром међународном надметању. Докторирао је код проф. Џозефа Бирмана на Градском универзитету Њујорка, са тезом „Теорија, група и ренормализациона теорија, група структурних фазних прелаза у А-15 суперпроводницима.“ Имао је тада само 28 година.

Стопама Ландауа

Последдокторско усавршавање започео је као добитник престижне Милерове стипендије на Универзитету Калифорнија у Берклију 1978. а завршио као добитник Хумболтове стипендије на Слободном универзитету Берлина 1982. Следећих неколико година боравио је у више познатих школа за физику у свету, бирајући на којој да прихвати професора. Две године је предавао на Државном универзитету Монтане, а следеће две на Универзитету Харвард. Коначно је прихва-

тио понуду Тексашког А и М универзитета, постао ванредни професор 1988, а редовни професор 1990.

Марко Јарић је рано почeo да се озбиљно бави научним истраживањем. Први рад об-

ПРОФ. ДР МАРКО ЈАРИЋ

јавио је 1974. (имао је само 22 године). И већ тад првенац, под насловом „Изингов модел и трећи принцип термодинамике“, урађен заједно са проф. Савом Милошевићем са Факултета за физику, привукао је пажњу међународне научне јавности. Објавио је четири књиге, више од 100 радова у водећим међународним часописима и учествовао је на више од 100 научник конференција (уводна предавања држава је на 30). Био је организатор четири међународне конференције, а на још толико члан организационог комитета. Радови Марка Јарића су до сада цитирани у научној литератури више од 1300 пута.

Проучавао је више области теоријске физике, а основна област истраживања је физика кондензованог стања материје. Објављивао је и у математичкој физици и биофизици. Међу најзначајније резултате његове научног рада треба убројати примену теорије просторних група на структурне фазне прелазе, истраживање коегзистенције магнетизма и суперводности, теорију равнотежне полимеризације и физику квазикристала.

Приступ Марка Јарића научним питањима одликовао се изврсном оригиналношћу и дубином мисли, јер није тек жио пукот најградићи онога што су други саградили. Он је градио кућу из темеља. Ако је неко поставио основе, Марко Јарић је то брижљиво испитивао, трагајући за пукотинама и грешкама. Такав прилаз доносио је много плодова, али и непријатеља. Навешћу два примера, које је забележио колега и пријатељ, др Миодраг Кулић из Штутгартра.

„Фазни прелази су општа појава у природи, у којима материја из једних агрегатних стања прелази у друга. Ако се одвијају без размене топлоте, тада се – познавајући симетрије што одликују дату супстанцу – може предвидети која су могућа агрегатна стања (структуре у фазном прелазу). Постојала је класификација могућих стања једног од највећих физичара 20. века, Лева Давидовича Ландауа и сматрало се да је научна расправа увршти са тиме, практично, завршена.

Али, радови на том пољу, засновани на Марковим допунским теоремама о несводљивим репрезентацијама просторних група, показали су, да је могуће направити бољу и суптилнију класификацију фазних прелаза, и тако, дати прецизније тврђење о преферењи неких фаза над другима. Ти радови ушли су у ризницу фундаменталне науке о природи.“

„Други пример одсликава не само Маркову бриљантну памет, већ и интелиектуалну храброст – особину која понекад недостаје интелиектуалицима. Осамдесетих годин интензивно су се проучавали суперпроводници у којима постоји и магнетно уређење. Суперпроводљивост и феромагнетизам су две појаве у

надметању и тешко подносе једна другу. Годинама смо радили у тој области и били подељени у две групе у вези са могућим механизмима интеракције који омогућују коегзистенцију суперврводности и модификованих (у виду спирале) феромагнетизма, не могавши да убедимо једни друге (и остале) у исправност наших теорија.

И опет се појавио бриљанти Марко, новајлија у овој области, са оригиналном и спутливом анализом, заснованом на првим принципима електродинамике и термодинамике, показавши, на наше задовољство, да супротна група користи формулу за слободну енергију која није у складу са овим принципима. Узгряд, Марко је са Миливојем Белићем из Института за физику предложио нове могућности коегзистенције ова два антагонистичка феномена."

Лакоћа мисли

С обзиром на то да је потписник ових редова присуствовао конференцији на којој је Марко изложио ове резултате, са задовољством се присећа једне згоде. Као и обично, распламсала се жива препирка. Један познати физичар, који се нашао погођен Марковим излагањем, бурно је узвратио. У једном трену председавајући га је упитао: „Да ли тврдите да у Вашем раду нема икаквих грешака?” „Апсолутно ниједне”, од-

говорио је овај. На то је Марко спремно извадио и показао приказ под насловом „Осамнаест великих грешака у раду мојих уважених колега.” Салом се заорио смех.

Нарочито треба истаћи значај резултата Марка Јарића у области квазикристала, за коју га, с правом, сматрају једним од пионира и водећих светских зналаца. Квазикристали су нови материјали који у својој структури, сличној кристалима, садрже као градивне елементе таква геометријска тела, на пример икосаедре, за које се веровало да због своје симетрије не могу бити правилних структура. Он је доказао да је, управо, то могуће, у својим запаженим радовима о дугодометном икосаедарском уређењу.

И многа друга од фундаменталних достигнућа у овој младој дисциплини физике чврстог стања, као што су теорија дифракције и еластичности квазикристала, одређивање атомске структуре и случајна квазикристална плаочања, потичу управо од Марка и његових сарадника. Основним референцама у области квазикристала сматрају се три књиге чији је уредник био Марко Јарић.

Марко Јарић је групу невиђеном снагом на позорницу светске физике. Оштрина његове мисли и лакоћа којом је решавао најтеже проблеме изазивала је дивљење у научним круговима. Заблистао је као звезда падалица и, нажалост, прерано се угасио. Многи који су га познавали сматрају да је добром делом сагорео у несрећи која је зајесила српски народ у Крајини.

Како је то др Миодраг Кулић приметио, он је био 1301. српски каплар, јер је у време хистеричне антисрпске повијске на Западу, када су неки наши научници у тим земља-

ма скидали квачицу са последњег слова у својем презимену, жустро повео борбу да се чује истина о збивањима на овим просторима. Марко Јарић је био покретачка снага многих протестних окупљања Срба у Америци, учесник више расправа и телевизијских интервјуја и аутор чланака, којима је покушао да америчку јавност упозна са суштином овдашњих збивања. На томе је сагорео.

На крају, поучно је поново навести речи др Миодрага Кулића: „И како то иронија судбине уме бездушио да режира, отаџбина за коју се Марко у том белом свету страсно и одважно борио, када је била готово на издисају и на Западу је било опасно бранити је, а уносније пљувати, није имала слуха да се одужи свом научном и моралном бисеру. Настојања другова и искрених поштоваљаца да Марко за живота постане почасни доктор Београдског универзитета или да буде изабран у Српску академију наука и уметности, нашли су на ледена срца и истрошене умове, који су се крили иза, за њихове судјете, спасоносних прописа. Неки од (само)уважених академика-физичара били су против предлога, не уважавајући ни такве чињенице да је Марко имао више научних радова у најбољим светским часописима и неупоредиво више научних цитата од свих заједно”. Др Миливој Белић

TEXAS A&M UNIVERSITY

Department of Physics
College Station, Texas 77843-4242
(409) 845-7717
FAX (409) 845-2590

February 10, 1998

Fond za nagradu "Braca Karic"

11070 Novi Beograd
Palmira Toljatija 3
Serbia, Yugoslavia

Dear Selection Committee:

Dr. Marko Jaric has been nominated for the "Brace Karic" Prize by the Institute of Physics, the Physics Faculty of the Belgrade University and the Vinca Institute. This letter is in support of that nomination.

Dr. Jaric came to Texas A&M University in the Fall of 1986 and was a well respected, well liked member of our physics faculty until his death last year. In addition to his great contributions to physics that will be addressed below, he was an outstanding teacher and valuable colleague.

Marko's classroom teaching, both undergraduate and graduate, were outstanding. He was a pioneer in the use of the WEB and email for communicating with his students in the teaching of his classes. This was particularly popular with the large undergraduate courses where students often feel unable to obtain personal attention from the instructor.

Over the years, he organized many lunch time seminars for the condensed matter faculty and graduate students to come together and discuss current work in the department and exciting new topics in condensed matter physics. He would enliven the discussion at our colloquia and seminars by his penetrating questions and comments. He was very good at interacting with the graduate students; he was always encouraging and inspiring them to become "true" physicists.

He was very conscientious about contributing his time and energies to important departmental committees. While on the Qualifier Committee, he instituted many changes to improve the exams as well as help the graduate students who had to take them.

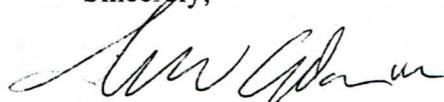

Marko is regarded as one of the pioneers and leading experts in the field of quasicrystals. The three books he edited, *Introduction to Quasicrystals*, *Introduction to the Mathematics of Quasicrystals*, and *Extended Icosahedral Structures* (all by Academic Press, Boston, 1989) are regarded as basic references on the subject. He helped organize numerous international conferences on the subject.

Many fundamental results about quasicrystals, including their long range icosahedral order, the relationship between diffraction and elasticity, the limitations of local two-dimensional tiling rules for producing long-range order, and now-widely-employed practical methods for atomic structure determination, are due to Marko and his collaborators. An expert in group theory, his work characteristically employed powerful mathematical methods. In more recent years he began working in biophysics; trying to develop simple models for understanding the behavior of biological structures.

The committee could find no more deserving candidate than Dr. Marko Jaric for the "Brace Karic" Prize. I, along with all of the faculty of this department, give our strongest recommendation for this award.

Sincerely,

Thomas W. Adair, III
Head

Marco Ronchetti - Facoltà di Scienze – Università di Trento – 38050 Povo – Trento – Italy
Tel (+39) 461- 882033 Fax (+39) 461- 881696 E-mail ronchet@science.unitn.it

Fond za nagradu "Braca Karic"
11070 Novi Beograd
Palmira Toljatija 3
Serbia, Yugoslavia.

The present is to support the nomination of Prof. Marko V. Jaric for the nomination for the "Brace Karic" Prize.

I met Prof. Marko V. Jaric at the Center for Theoretical Physics (CTP) of University of California at Santa Barbara in 1988, shortly after the discovery of quasicrystals, and collaborated with him for several years since then. The CTP, at the time directed by Nobel Prize Schriffer, hosted extended workshops on hot topics, open only by invitation. Prof. Jaric, with his bright and original views and his strong energy, was one of the stars who animated the quasicrystal event. His stepping into this new field could not go unnoticed.

From a scientific point of view, Prof. Jaric brought his experience and methods from group theory, which allowed him to obtain some important, early achievements that made him known to every scientist who was close to the field. He rapidly became one of the scientific authorities, which made him possible to be a reference point and to become the editor of a fortunate series of books on "Aperiodicity and order". His role was recognized by the international scientific community: in fact he was on the steering committee of many (if not all) the World Conferences on Quasicrystals which were held every other year since 1990. For years he continued to give important and original contributions on topics like diffraction and elasticity, atomic structure determination, two-dimensional tilings.

From a human point of view, his overflowing enthusiasm made impossible to anyone to ignore his presence at a conference, as documented in the special issue of the "Journal de Physique" which collects the scientific contributions to the very first workshop on quasicrystals (Les Houches, 1986). At the end of each paper, the relevant issues, which were discussed after the oral presentation, are briefly reported. The frequency of Prof. Jaric's remarks is a really impressive witness of his sharpness and vital energy. The frank openness with which he discussed scientific issues not always made him friends: he was however always respected.

It is impossible for me not to add some comments which might be out of place in a formal context, but which I can't omit. Marko was more than a colleague to many of us: he was a dear and fascinating friend, with whom one could discuss a rich variety of topics. For instance, he helped me (and I'm sure many others) understanding that the reports on facts and motivation of the tragic balcanic war, as given by the international press, were at least inaccurate.

He was an open, deep, balanced and caring person. Talking to him was always a pleasure and an enriching experience. We are sorely missing him.

I do warmly support the nomination of Prof. Jaric for the "Brace Karic" Prize, as a recognition of his outstanding contributions.

Trento, February 10 1998

MARCO RONCHETTI

Fond za nagradu "Braca Karic"
11070 Novi Beograd
Palmina Toljatija 3
Serbia, Yugoslavia

Prof. Yacov Kantor
Tel: (972-3) 641-6203
FAX: (972-3) 642-2979
e-mail: kantor@orion.tau.ac.il
February 12, 1998

Dear Sir/Mme,

It has been brought to my attention that a number of members of Belgrade University intend to nominate (posthumously) Marko V. Jarić for the "Braca Karic" prize. I am writing this letter to express my whole-hearted support for this nomination.

I was fortunate to know Marko Jarić since 1987, and worked with him on several subjects of Condensed Matter Physics. He was a very exceptional person both as a scientist and as a human being.

As a scientist, Marko Jarić was a leader in many fields of Physics. In particular, his works in the field of quasicrystals are well known and received an international acclaim. He was extremely original and daring scientist, always looking for new approaches and for unexpected effects.

Marko was also an exceptional person. His life was not an easy one – born in Yugoslavia, educated in several countries, he finally became a university professor in the U.S. All this moving around, seems to have only made him into a even more friendly and open person. He was very active and had many friends. He visited many countries both because his scientific achievements were widely recognized and because he created friendly personal relations with so many scientists. Marko's last foreign visit was to Israel in 1996, as a guest of both Weizmann Institute of Science and Tel Aviv University. During the last decade he was very active in presenting the Serbian causes to American community: he felt that the events in Yugoslavia are not adequately presented to American public and was very active in attempt to present the situation to the American public in general, and to the American science community, specifically.

Marko Jarić was an exceptional person and scientist. Any effort to preserve his memory should be supported.

Sincerely yours,

Yacov Kantor

Ivan Božović, Ph. D.

Senior Research Scientist

varian

E. H. Ginzton Research Center, Varian Associates, Inc.
3075 Hansen Way, M/S K-114, Palo Alto, CA 94303-1025, USA.
phone (650) 424-6358 FAX (650) 424-6988 e-mail: ivan.bozovic@grc.varian.com

Fond za nagradu "Braca Karic"
11070 Novi Beograd
Palmira Toljatija 3
Serbia, Yugoslavia.

12 Februar 1998

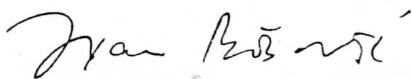
Draga Gospodo,

Zeleo bih da se ovim putem priduzim nominaciji pokojnog Prof. Dr. Marka Jarića,
sa Texas A&M Univerziteta u SAD, za nagradu "Braca Karic".

Prof. Dr. Marko Jarić je bio najistaknutiji srpski naucnik u svojoj oblasti, fizici kondenzovanog stanja materije, svoga doba. On je bio poznat i priznat sirom sveta; njegovi su radovi bili, a i jos uvek su, veoma zapazeni i siroko citirani. Njegova tragicna i prerana smrt je jedini razlog sto se on nece moci popeti jos vise, u sam vrh svoje oblasti nauke, na mesto koje mu je svakako pripadalo po talentu, inteligenciji i kreativnosti. I ovako, u prerano prekinutoj naucnoj karijeri, on je iza sebe ostavio veliko delo i dao krupan doprinos nauci, srpskoj i svetskoj. Minimum naseg oduzenja delu Marka Jarića moze biti ova nagrada, koju je on zasluzio jos za zivota a koju na zalost nece moci licno da primi. To je nacin da mu, makar i sa zakasnjnjem, izrazimo nasu zahvalnost za sve sto je on ucinio za sve nas.

Sa postovanjem,

Dr. Ivan Božović

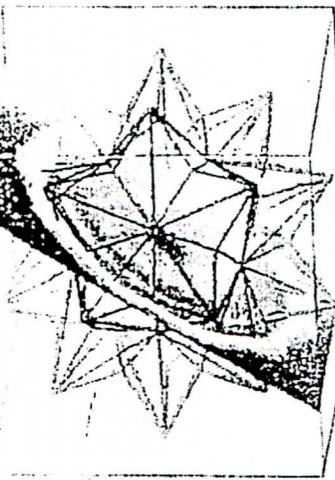
162

**ИЗВОД ИЗ ПРАВИЛА ФОНДА
"ПРОФ. ДР МАРКО В. ЈАРИЋ"**

У шилу трајног обележавања изузетног научног дела и стваралаштва Проф. др Марка В. Јарића, ПОРОДИЦА ЈАРИЋ, ФИЗИЧКИ ФАКУЛТЕТ, ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕарНЕ НАУКЕ ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕарНЕ НАУКЕ "ВИЧА" И МАТЕМАТИЧКИ ИНСТИТУТ САНУ, основали су 23. јуна 1998. године Фонд "Проф. др Марко В. Јарић". Фонду је у својству суконснивача 1999. године приступио Српски конгрес уједињења из САД (Serbian Unity Congress, USA).

Фонду се могу прикључити као суконснивачи правна и физичка лица која донесу одлуку о приступању фонду и уплате средстава у висини коју утврди орган управљања фондом. Суконснивачи фонда могу бити правна и физичка лица из земље и иностранства.

Основачи, суконснивачи и друга правна и физичка лица могу фонду давати прилоге, појлоне и средства ол разних акција.

Основни шил фонда је чувanje успомене на живот и дело Марка В. Јарића. Ради исчењења овог шила, фонду додељује годишњу награду "Марко Јарић" за изузетне научне резултате у физици. Награда се додељује сваке године 17. марта, на рођендан Марка Јарића.

За награду могу да конкуришу научници-физичари из СР Југославије, научници-физичари српског порекла из света и научници из других природних наука и математике, који се баве истраживањима у физици. Награда се додељује појединачно или групи научника за једничке научне резултате.

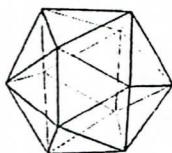
Награда "Марко Јарић" се састоји од дипломе и новчаног дела.

Фонд расписује конкурс за доделу награде "Марко Јарић" 1. новембра сваке календарске године. Конкурс се оглашава у јавним средствима информисања и траје 45 дана.

Одлуку о додељивању награде доноси Управни одбор фонда на основу мишљења и предлога жирија.

Награда се уручује на свечаној академији која се сазива тим поводом. Након доделе награде, добитник држи пригодно предавање из области физике за коју је награда додељена.

**"ПРОФ. ДР МАРКО В. ЈАРИЋ"
ФОНД**

ФИЗИЧКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

11000 БЕОГРАД

Студентски трг 12-16, п.п. 368

Телефон: 630-152, 638-745,
Телекакс: 3282-619

БИОГРАФИЈА МАРКА В. ЈАРИЋА

Марко В. Јарић је рођен 17. марта 1952. године у Београду. Основно школовање је завршио у Мостару, а Војни ваздухопловни гимназију у Мостару 1970. године као ђак генерације. Студије физике на Природноматематичком факултету у Београду завршио је 1974. године као најбољи студент у генерацији. Докторирао је 1978. године код проф. Доздева Бирмана (Joseph Birman), једног од најчешћих физичара у области физике кондензованог стања матерје, на Градском универзитету Њујорка (City University of New York).

Др Марко Јарић је као добитник веома цењених стипендија (Miller Fellow i Humboldt Fellow), а у оквиру последокторског усавршавања, боравио од 1978. до 1980. године на Калифорнијском универзитету у Берклију (University of California, Berkeley) и у периоду 1980-1982. на Слободном универзитету Берлин (Freie Universität Berlin). Већ као афирмисани научник боравио је у Центру за високе научне студије у Бир Сир Ивету у француској (Institut des Hautes Études Scientifiques, Bures-sur-Yvette) и у Ајнштајновом центру заступље теоријске физике Ейнштајновог института И-трајту (Einstein Center for Theoretical Physics, Weizmann Institute).

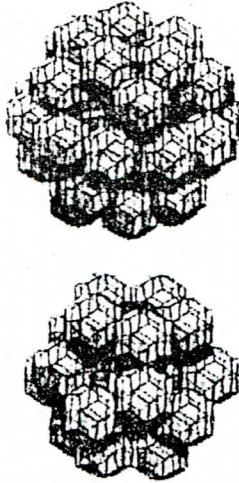
164

Своју блистачну професорску каријеру проф. Марко В. Јарић је започео 1983. године на Државном универзитету Монтане (Montana State University) где је радио као професор по позиву, а 1985. године у истом својству предаје на Универзитету Харвард (University of Harvard, Boston). Већ следеће, 1986. године изабран је за професора на познатом Тексашком A&M универзитету (Texas A&M University, College Station) где остаје све до преране смрти, 25.10.1997. године. Био је посебно поносан када је 1993. године изабран за професора на Универзитету "Никола Тесла" у Книну.

Професор Марко В. Јарић се активно бавио научно-истраживачким радом у области математичке физике кондензованог стања матерје, математичке физике и биофизике. О успешности научно-истраживачке делатности проф. Марка В. Јарића доволно говори податак да је објавио више од 100 научних радова у најбољим међународним часописима. Његови радови цитирани су више од 1300 пута од стране других аутора у међународној научној литератури. Објавио је четири књиге и био рукводилац више научних пројеката финансираних од стране Националне фондације за науку САД (National Science Foundation, USA). Био је редизент и деловао често у сајму врховног арбитра за водеће међународне часописе у физици Physical Review и Physical Review Letters. Организовао је 4 међународне конференције, а на 30 међународних конференција имао је уводно предавање.

Најзначајнији научни резултати проф. Марка В. Јарића којима је он досегао сам светски врх у физици, представљају: примена теорије просторних група на структурне фазне прелазе, истраживање когезионе математике и суперпроводности, теорија раногенске полимери затисе а физика квантистичких

кристала и књиге: Introduction to Quasicrystals, Introduction to the Mathematics of Quasicrystals, Extended Icosahedral Structures II Quasicrystals које се сматрају основном литературом у области физике квантистичког кристала, донели су му светску славу и велика научна признања.

У личности проф. др Марка В. Јарића су најзначајнија обједињеност наука и послесна интелигенција и обдареношт за научну због чега је представљао велики ауторитет у свакој средини где је радио и стварао. Са истим ентузијазмом и одважношћу којима се одликовао у физици, ангажовао се у одбрани истине и интереса српског народа и на добротворничким деликатским стручним прилогима.

СА СВЕЧАНЕ АКАДЕМИЈЕ У РЕКТОРАТУ БЕОГРАДСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

Награда за изузетна достигнућа проф. др Ивану Божовићу

За изузетна достигнућа у физици, ју-
че је, на свечаној академији у Ректора-
ту Универзитета у Београду, проф. др
Ивану Божовићу уручена награда из
Фонда „Проф. др Марко Јарић“.

Награ-
ду, која се, иначе, ове године додељује
први пут, уручio је проф. др Јагош Пу-

Ректор Пурић уручује признање до-
ктору Божовићу

рић, ректор Београдског универзитета.

Добитник ове награде проф. др Иван Божовић сврстava се у водеће савремене експерименталне физичаре у свету, а најблиставија достигнућа остварио је у физици високотемпературске супер-проводљивости. Рецимо само то, да је наш научник први у свету направио одличан Џозефсонов тунелски контакт и отворио подручје суперпроводних квантних уређаја који ће, највероватније, бити основни елементи будућих квантних компјутера.

Светски одјек научног рада проф. др Ивана Божовића огледа се у више од сто предавања по позиву, у више од 140 радова у водећим часописима из физике, уређивању и коређивању пет зборника са конференције, а радови су му цитирани више од хиљаду пута.

Говорећи о Марку Јарићу, чије име
носи Фондација која је установила ову

награду, проф. др Илија Савић је рекао да је рано преминули др Јарић, као ретко надарени, још у студенским данима у Београду започео блиставу каријеру физичара. Докторирао је код проф. Џозефа Бирмана, једног од најчувенијих светских имена у физици који је доказао става материје на престижном Универзитету града Њујорка. Као добитник веома цењених стипендија, па последокторском усавршавању боравио је на Калифорнијском универзитету у Берклију и на Слободном универзитету Берлина. Убрзо после тога, изабран је за ванредног, а онда и за редовног професора по званичном текашком универзитету, где је остао све до преране смрти (рођен је 17. марта 1952. године).

Руководио је важним научноистра-
живачким програмима у САД, припре-
мис и организовао четири међународне
конференције, на исто толико био у ор-
ганизационом одбору, а на више од 30
био предавач по позиву. Био је и рецен-
зент многима, а неретко и врховни арби-
тар у два водећа светска часописа за
физику. Објавио је више од сто радова
у водећим часописима, објавио четири
књиге, које и данас представљају основ-
ну литературу у физици квазикристала,
чиме је стекао углед једног од најеми-
нентнијих физичара у свету.

На Маркову борбу за свој народ под-
сетио је у писму Ненад Вукчевић, пот-
председник Конгреса српског уједине-
ња (који је сусртавао Фонд „Проф. др
Марко Јарић“) које је јуче стигло из
Америке, а прочитала га Славка Драш-
ковић-Јовановић.

Уручујући ову изузетну награду, проф. др Јагош Пурић је рекао да је срећан и почаствован што му се пружи-
ла прилика да награди баш ћака Београдског универзитета и то наградом из
Фонда, који носи име – такође ћака БУ.
„Београдски универзитет је у својој ду-
гој историји имао и успоне и падове,
али се, увек, попут Феникса, подизао и
високо уздизао. Свету је неретко нудио
бисере попут Марка и Ивана, који су с
правом носили светску славу. Али, то не
треба ни да чуди. Српски народ је имао
(Тесла, Пупин...), има и имаће велика-
не, јер је и сам велики, не по бројности,
већ по томе што је увек био слободар-
ски и праведан“.

С. Ристић

ЈУЧЕ У РЕКТОРАТУ БЕОГРАДСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

Николи Коњевићу уручена награда „Марко Јарин“

Професор др Јагош Пурић, ректор БУ, истакао да БУ треба да буде поносан на научнике као што су Марко Јарин и Никола Коњевић, који проносе славу нашег универзитета широм света

Др Никола Коњевић, професор Физичког факултета у Београду добитник је најутледније награде за физику коју код нас већ другу годину додељује Фонд „Професор др Марко Јарин“. Познатом научнику у светским и домаћим оквирима, професору на предметима Квантина оптика и Основи физике јонизованих гасова и ласера и саветнику Института за физику награду је јуче уручио ректор Београдског универзитета професор др Јагош Пурић, у свечаној дворани БУ. Уручујући ову вредну и престижну награду, др Јагош Пурић истакао је да му је припада изузетна част што свом колеги може да уручи највеће признање из области физике. Он је takođe нагласио да Београдски универзитет треба да буде поносан на пргаоце као што су Марко Јарин и Никола Коњевић, који проносе славу нашег универзитета широм света.

Председник Управног одбора Фонда „Професор др Марко Јарин“ професор др Илија Савић, подсетио је да је ова фондација основана у циљу обележавања научног дела и стваралаштва једног од наших најистакнутијих физичара и прерано преминулог искреног родољуба, Марко Вукобрат Јарин, српско-амерички физичар, својом натпркосечном интелигенцијом уздигао се у сам врх светских физичара у области кондензованог стања материје. За своје високе научне домете добио је три најпрестижније међународне стипендије – Фулбрајтову, Хумболтову и Милерову. Богато истраживачко постигнуће преточио је у неколико научних књига и монографија, више од стотину радова и преко 1.300 цитата. Истовремено, Марко Јарин се активно борио против лажи и клевета упућених српском народу, због чега су га прозвали „1301. српским капларом“. У циљу трајног обележавања изузетног научног дела и стваралаштва професора др Марка Јарина његова породица је у сарадњи са Физичким факултетом, Институтом за физику, Институтом за нуклеарне науке „Винча“ и Математичким институтом САНУ основала 23. јуна 1998. године Фонд „Професор др Марко Јарин“.

Професор др Јарослав Лабат, председник жирија за доделу награде, објавио је да се награда „Марко Јарин“ за 1999. годину додељује Николи Коњеви-

ћу, редовном професору Факултета за физику у Београду, због изузетних научних резултата у овој науци. У професионалној биографији овог угледног научника стоји да је дипломирао на групи за физичку хемију Природноматематичког факултета у Београду, магистрирао на Одсеку за физику и метеорологију ПМФ-а, а докторску дисертацију одбранио је 1968. године на Електротехничком факултету у Ливерпулу. Главни део истраживања др Коњевић је спро-

ПОЛИТИКЛ субота 18. март 2000.

вео у нашој земљи, а деценијама блиско сарађује са многим важним научним центрима у свету. Своје радове је објављивао у водећим међународним часописима због чега је 1507. пута цитиран. Најкрупнија достигнућа остварио је у областима спектроскопије гасне плазме, физики ласера и физици електричних гасних пражњења. Жири угледних физичара који је професору др Николи Коњевићу додељио ову престижну струковну награду закључио је да га његова досадашња научна достигнућа сврставају у водеће експерименталне физичаре у свету и врхунске физичаре у нашој земљи.

К. Ђорђевић